

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GERIAMOJO VANDENS ĮSTATYMO NR. IX-433 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2022 m.

d. Nr.

Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo Nr. IX-433 nauja
redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymą Nr. IX-433 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
GERIAMOJO VANDENS
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymas (toliau – įstatymas) nustato geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo sąlygas, su jomis susijusias valstybės, savivaldybės institucijų ir geriamojo vandens tiekėjų (toliau – tiekėjai) funkcijas, valstybinės geriamojo vandens kontrolės reikalavimus.

2. Įstatymo tikslas – nustatyti reikalavimus, kad būtų apsaugota žmonių sveikata nuo neigiamo poveikio, kylančio dėl geriamojo vandens užterštumo, ir kad geriamasis vanduo būtų saugus ir kokybiškas.

3. Įstatymas netaikomas:

- 1) natūraliam mineraliniam vandeniui, pripažintam teisės aktų nustatyta tvarka;
- 2) vandeniui, kuris yra vaistas (vaistinis preparatas), kaip jį apibrėžia Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymas;
- 3) maisto tvarkymo subjektams, individualiai apsirūpinantiems geriamuoju vandeniu, kiek tai susiję su konkrečiais maisto tvarkymo tikslams naudojamu vandeniu, jei Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba laiko, kad laikantis tų maisto tvarkymo subjektų rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų sistemoje nustatytų principų ir taisyklių veiksmų tokio vandens sauga ir kokybė negali turėti poveikio galutinių maisto produktų saugai;

4. Tiekėjams, kurie per parą išgauna vidutiniškai mažiau kaip 10 m³ geriamojo vandens arba vandeniu aprūpina mažiau kaip 50 fizinių asmenų, o išgautą geriamąjį vandenį parduoda arba naudoja viešajam geriamojo vandens tiekimui, taikomi tik įstatymo 1–5, 7, 9 straipsniai.

5. Įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktu, nurodytu Įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės įstatymo sąvokos

1. **Atitikties vieta** – vieta, kurioje geriamasis vanduo turi atitikti teisės aktuose nustatytus rodiklius ir kurioje:

- 1) geriamasis vanduo pradeda tekėti iš patalpose arba objektuose esančių čiaupų, kurie paprastai naudojami geriamajam vandeniui, kai geriamasis vanduo tiekiamas iš skirstomojo tinklo;
- 2) geriamasis vanduo išteka iš cisternos, kai geriamasis vanduo tiekiamas iš cisternos;
- 3) geriamasis vanduo išpilstomas į butelius ar kitą tarą, kai geriamasis vanduo išpilstomas į butelius ar kitą tarą;
- 4) geriamąjį vandenį maisto tvarkymo subjektas naudoja maistui tvarkyti.

2. **Geriamasis vanduo** – neparuoštas ar paruoštas vanduo, įskaitant šaltinio vandenį, skirtas gerti, virti, ruošti maistui ar naudoti kitoms buities reikmėms tiek viešose, tiek privačiose patalpose, neatsižvelgiant į jo kilmę ir į tai, ar jis tiekiamas iš skirstomojo tinklo, cisternos, buteliais ar kita tara, taip pat bet koks vanduo, maisto tvarkymo subjektų naudojamas žmonėms vartoti skirtiems produktams ar medžiagoms gaminti, perdirbti, konservuoti arba tiekti rinkai.

3. **Geriamojo vandens gavyba** – vandens, kuris atitinka teisės aktų nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus arba kuris tinka tokiam vandeniui paruošti, surinkimas iš vandeningojo sluoksnio ar natūralaus šaltinio specialiais įrenginiais – kaptažais.

4. **Geriamojo vandens ruošimas** – gamtinio vandens savybių gerinimas fizikiniais, cheminiais ir biologiniais metodais, kad jis atitiktų teisės aktų nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus.

5. **Geriamojo vandens stebėseną** – teisės aktuose nustatyta tvarka atliekamas geriamojo vandens mėginių ėmimas, tyrimas, rodiklių verčių registravimas ir šių verčių atitikties teisės aktų reikalavimams vertinimas.

6. **Išlyga** – nukrypti leidžianti nuostata, pagal kurią leidžiama ribotą laikotarpį viešai tiekti geriamąjį vandenį, kurio vieno ar kelių rodiklių vertės viršija teisės aktuose nustatytas ribines vertes.

7. **Pavojus žmonių sveikatai** – biologinių, cheminių, fizinių arba radioaktyviųjų medžiagų buvimas geriamajame vandenyje arba kitas vandens būklės aspektas, galintis pakenkti žmonių sveikatai.

8. Kitos įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos maisto įstatyme ir kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose.

II SKYRIUS

GERIAMOJO VANDENS SAUGOS IR KOKYBĖS PRIEŽIŪRA

3 straipsnis. Pagrindiniai geriamojo vandens saugos ir kokybės priežiūros reikalavimai

1. Geriamasis vanduo laikomas saugiu, kai:

1) jame nėra mikroorganizmų, parazitų ir medžiagų, kurių kiekis ar koncentracija gali kelti pavojų žmonių sveikatai;

2) jis atitinka sveikatos apsaugos ministro nustatytus mikrobiologinius, cheminius ir pastatų vidaus vandentieklių sistemų rizikos vertinimo rodiklius;

3) pagal šio įstatymo 4 straipsnį vykdoma geriamojo vandens stebėseną;

4) pagal aplinkos ir sveikatos apsaugos ministrų nustatytus reikalavimus vykdomas rizikos vertinimas ir valdymas;

5) kai jam išgauti, ruošti, laikyti ir tiekti yra naudojamos medžiagos ir gaminiai, atitinkantys įstatymo 7 straipsnyje ir kituose jų saugą ir kokybę reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus;

6) vykdomi šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai.

2. Sveikatos apsaugos ministro nustatytų geriamojo vandens mikrobiologinių ir cheminių rodiklių ribinių verčių (toliau – rodiklių ribinės vertės) viršijimas atitikties vietoje laikomas pavojumi žmonių sveikatai, išskyrus atvejus, kai Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – Tarnyba) laiko rodiklių ribinių verčių viršijimą nereikšmingu.

3. Tiekėjai, nustatę ar gavę informaciją iš Tarnybos, kad jų tiekiamas geriamasis vanduo neatitinka pagal įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktus sveikatos apsaugos ministro nustatytų rodiklių ribinių verčių, išskyrus indikatorinius rodiklius, nedelsdami ištiria neatitikties priežastis, imasi taisomųjų veiksmų joms pašalinti ir apie neatitiktis, jų priežastis ir taisomuosius veiksmus, kurių ėmėsi, informuoja Tarnybą.

4. Tarnyba, nustačiusi, kad geriamasis vanduo kelia pavojų žmonių sveikatai, privalo:

1) sustabdyti, uždrausti tokio vandens tiekimą ar apriboti tokio vandens vartojimą;

2) apie geriamojo vandens tiekimo sustabdymą, uždraudimą ar vartojimo apribojimą informuoti Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Nacionalinis visuomenės sveikatos centras), savivaldybės vykdomąją instituciją;

3) nurodyti tiekėjams imtis šio straipsnio 5 dalyje nurodytų taisomųjų veiksmų, būtinų žmonių sveikatai apsaugoti;

4) kontroliuoti, kaip tiekėjai vykdo priemonės geriamojo vandens saugai atkurti.

5. Tiekėjai, gavę iš Tarnybos pranešimą, kad jų tiekiamas geriamasis vanduo kelia pavojų žmonių sveikatai ir kad yra priimtas sprendimas sustabdyti, uždrausti tokio vandens tiekimą ar apriboti tokio vandens vartojimą, nedelsdami imasi taisomųjų veiksmų, būtinų žmonių sveikatai apsaugoti:

1) vykdo visas būtinas priemones, skirtas geriamojo vandens saugai ir kokybei atkurti;

2) nedelsdami, bet ne vėliau kaip per 8 valandas nuo pranešimo iš Tarnybos gavimo, elektroninėmis informavimo priemonėmis ar telefonu (toliau – informavimo priemonės) praneša vartotojams ir (arba) abonentams apie tiekiamo geriamojo vandens pavojų žmonių sveikatai, jo priežastis, rodiklių ribinių verčių viršijimą, geriamojo vandens tiekimo sustabdymą, uždraudimą ar vartojimo apribojimą, alternatyvų tiekimą ir apie vykdomus taisomuosius veiksmus;

3) suderinę su Tarnyba, informavimo priemonėmis teikia ir reguliariai atnaujina būtinas rekomendacijas vartotojams ir (arba) abonentams dėl geriamojo vandens vartojimo ir naudojimo sąlygų, visų pirma atsižvelgdami į gyventojų grupes, galinčias patirti didesnę su geriamuoju vandeniu susijusią riziką.

6. Tarnyba, nustačiusi, kad nebėra pavojaus žmonių sveikatai, panaikina sprendimą dėl geriamojo vandens tiekimo sustabdymo, uždraudimo arba vartojimo apribojimo ir apie tai praneša tiekėjams.

7. Tiekėjai, gavę iš Tarnybos šio straipsnio 6 dalyje nurodytą pranešimą, informavimo priemonėmis praneša vartotojams ir (arba) abonentams, kad nebėra pavojaus žmonių sveikatai ir kad geriamojo vandens tiekimo paslauga vėl teikiama įprastai.

8. Fiziniai ir juridiniai asmenys, individualiai apsirūpinantys iš jiems nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančio arba jų valdomo ir (arba) naudojamo požeminio vandens gręžinio ar šachtinio šulinio geriamuoju vandeniu, privalo užtikrinti, kad toks vanduo atitiktų saugos ir kokybės reikalavimus.

9. Savivaldybės vykdomoji institucija užtikrina, kad šio straipsnio 8 dalyje nurodyti fiziniai ir juridiniai asmenys būtų viešai informuojami apie šio straipsnio 8 dalies reikalavimus ir apie veiksmus, kurių jie gali imtis, kad apsaugotų savo ir kitų geriamojo vandens naudotojų sveikatą nuo neigiamo poveikio, susijusio su bet koku individualiai išgauto geriamojo vandens užterštumu. Tais atvejais, kai yra aišku, kad tokio geriamojo vandens vartojimas gali kelti pavojų žmonių sveikatai, savivaldybės vykdomoji institucija užtikrina, kad šio straipsnio 8 dalyje nurodytiems fiziniams ir juridiniams asmenims nedelsiant viešai būtų pateikiamos atitinkamos rekomendacijos.

10. Kai nėščiąjų ar kūdikių iki 6 mėnesių amžiaus maistui individualiai išgaunamas ir naudojamas geriamasis vanduo iš šachtinių šulinių ar iš požeminio vandens gręžinių, šių šulinių ir

gręžinių vandens nitritų ir nitratų kiekių tyrimus atlieka Nacionalinis visuomenės sveikatos centras pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus.

11. Visuomeninės paskirties pastatų naudotojai ar savininkai atsako už geriamojo vandens saugą ir kokybę jiems nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekio sistemose.

12. Visuomeninės paskirties pastatų, kuriuose naudojamas geriamasis vanduo, išgautas individualiai iš šių pastatų naudotojams ar savininkams nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančių arba jų valdomų ir (arba) naudojamų požeminių vandens gręžinių ar šachtinių šulinių, šių pastatų naudotojai ar savininkai atsako, kad būtų vykdoma tokio vandens stebėseną pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus.

13. Visuomeninės paskirties pastatų, kuriuose tiekėjų tiekiamas geriamasis vanduo, naudotojai ar savininkai privalo nedelsdami organizuoti geriamojo vandens cheminį ir mikrobiologinį ištyrimą, jei dėl vandentiekio avarijos, geriamojo vandens tiekimo infrastruktūros remonto, vamzdinių bandymų ar kitų veiksmų galėjo nukentėti geriamojo vandens sauga ar kokybė ir tais atvejais, kai nustatoma, kad yra viršytos rodiklių ribinės vertės. Šie asmenys, susiderinę su tiekėjais, imasi veiksmų rodiklių ribinių verčių viršijimo priežastims nustatyti ir geriamojo vandens rodiklių vertėms atkurti iki rodiklių ribinių verčių, o prireikus apriboti ar sustabdyti tokio vandens vartojimą ir apsirūpinti alternatyviu geriamojo vandens šaltiniu.

14. Visi veiksmai, skirti geriamojo vandens saugai užtikrinti, turi būti pagrįsti atsargumo principu ir kad dėl jų jokiais aplinkybėmis nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nepablogėtų esama geriamojo vandens sauga ar kokybė ir nepadidėtų vandens, iš kurio ruošiamas geriamasis vanduo, tarša.

15. Tiekėjas už geriamojo vandens saugą ir kokybę atsako iki įvadų į abonentams ir (arba) vartotojams priklausančių pastatų vidaus vandentiekį. Už abonentams ir (arba) vartotojams priklausančių pastatų vidaus vandentiekyje esančio geriamojo vandens saugą ir kokybę atsako patys abonentai ir (arba) vartotojai.

4 straipsnis. Geriamojo vandens stebėseną

1. Tiekėjai vykdo viešai tiekiamo geriamojo vandens stebėseną pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus.

2. Tiekėjai rengia ir derina su Tarnyba geriamojo vandens stebėsenos programas Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka.

3. Tiekėjai, vykdydami geriamojo vandens stebėseną, turi teisę imti geriamojo vandens mėginius iš vartotojams ar abonentams nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekio čiaupų.

4. Tiekėjams imant geriamojo vandens mėginius iš vartotojams ar abonentams nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekio čiaupų, dalyvauja ir mėginių ėmimo aktą pasirašo vartotojai arba abonentai ar jų įgalioti asmenys.

5. Tiekėjai, nustatę, kad ištirto geriamojo vandens mėginių rodiklių, išskyrus indikatorinius rodiklius, vertės neatitinka Sveikatos apsaugos ministro nustatytų ribinių verčių, ne vėliau kaip kitą darbo dieną informavimo priemonėmis informuoja Tarnybą apie nustatytas arba galimas rodiklių neatitikimą sukėlusias priežastis ir taikomus taisomuosius veiksmus.

6. Jeigu geriamojo vandens saugos ir kokybės blogėjimas siejamas su vartotojams ar abonentams nuosavybės teise priklausančių ar kitaip valdomų ir (arba) naudojamų pastatų vidaus vandentiekio sistemų ar jų priežiūros trūkumais, tiekėjai informavimo priemonėmis pateikia rekomendacijas dėl veiksmų, kurių turi imtis vartotojai ar abonentai, kad nebūtų pakenkta žmonių sveikatai, o geriamojo vandens sauga ir kokybė atitiktų teisės aktų reikalavimus.

7. Tiekėjai privalo pateikti Tarnybai geriamojo vandens stebėsenos programų įgyvendinimo ataskaitas Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka.

5 straipsnis. Išlygų taikymas

1. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras leidžia taikyti išlygą, pagal kurią nurodytomis sąlygomis ribotą laikotarpį tam tikroje teritorijoje leidžiama viešai tiekti geriamąjį vandenį, kuris neatitinka vieno ar kelių cheminių arba, vadovaujantis įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 2 punktu, sveikatos apsaugos ministro nustatytų papildomų rodiklių (toliau – išlygos taikymo rodikliai) ribinių verčių, jeigu toje teritorijoje saugus geriamasis vanduo negali būti tiekiamas jokiais kitais priimtinais būdais ir šis išlygos taikymas nekels pavojaus žmonių sveikatai. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras nustato didžiausią leidžiamą išlygos taikymo rodiklio vertę. Pirmą kartą išlyga taikoma tik esant bent vienai iš šių sąlygų:

- 1) nustatomas naujas geriamojo vandens gavybai skirtas vandens baseinas;
- 2) geriamojo vandens gavybos vietai skirtame vandens baseine nustatomas naujas taršos šaltinis arba kai tiriami ar nustatomi nauji geriamojo vandens rodikliai ir (arba) jų ribinės vertės;
- 3) esamame geriamojo vandens gavybos vietai skirtame vandens baseine susidaro nenumatyta ir išimtinė situacija, dėl kurios laikinai viršijamos išlygos taikymo rodiklių ribinės vertės.

2. Tiekėjas, siekdamas gauti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą leidimą taikyti išlygą pirmą kartą, pateikia Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prašymą ir sveikatos apsaugos ministro patvirtintame Išlygų taikymo tvarkos apraše nustatytą informaciją ir dokumentus, būtinus išlygos taikymo potencialiam pavojui žmonių sveikatai, taisomųjų veiksmų plano ir gyventojų informavimo plano (išlygos taikymo laikotarpiu) tinkamumui įvertinti bei sprendimui leisti arba atsisakyti leisti taikyti išlygą priimti.

3. Išlyga taikoma kuo trumpesnę laikotarpį, atsižvelgiant į tiekėjo siūlomą išlygos taikymo laikotarpio trukmę, kuri turi būti pagrįsta taisomųjų veiksmų tvarkaraščiu. Išlygos taikymo trukmė neturi viršyti 3 metų.

4. Išlyga gali būti taikoma antrą kartą tik esant aplinkybėms, kurių negalima numatyti ar kontroliuoti, ir tik jeigu tenkinamos šio straipsnio 1 dalies 1 ar 2 punktuose nurodytos sąlygos.

5. Tiekėjas, siekdamas taikyti išlygą antrą kartą, pateikia Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prašymą ir sveikatos apsaugos ministro patvirtintame Išlygų taikymo tvarkos apraše nustatytą informaciją ir dokumentus, būtinus išlygos taikymo pavojui žmonių sveikatai, taisomųjų veiksmų plano, gyventojų informavimo plano (išlygos taikymo laikotarpiu) ir pirmosios išlygos taikymo laikotarpiu įgyvendintų priemonių ir jų pagrindimo tinkamumui įvertinti.

6. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, gavęs šio straipsnio 2 ir 5 dalyse nurodytus prašymus ir dokumentus, vadovaudamasis sveikatos apsaugos ministro patvirtintu Išlygų taikymo tvarkos aprašu, ne vėliau kaip per 30 darbo dienų priima sprendimą leisti arba atsisakyti leisti taikyti išlygas. Dėl svarbių priežasčių, kai priimti sprendimui leisti arba atsisakyti taikyti išlygą reikia atlikti epidemiologinių tyrimų duomenų analizę, sprendimų priėmimo terminas gali būti pailgintas ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Sprendime leisti taikyti išlygą nurodoma išlygos taikymo motyvai, konkretus rodiklis, atitinkami ankstesnės stebėsenos rezultatai ir didžiausia leidžiama išlygos taikymo rodiklio vertė, geografinė teritorija, kasdien tiekiamo geriamojo vandens kiekis, susiję gyventojai ir poveikio bet kuriam atitinkamam maisto tvarkymo subjektui tikimybė, tinkamas stebėsenos planas, prireikus numatant dažnesnę stebėsenos vykdymą, būtinų taisomųjų veiksmų plano santrauka, įskaitant darbų tvarkaraštį, išlaidų sąmatą ir nuostatas, kurias reikia peržiūrėti, ir išlygos taikymo trukmė.

7. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, priėmęs sprendimą leisti antrą kartą taikyti išlygą, perduoda Europos Komisijai vertinimo išvadas, nurodydamas savo sprendimo motyvus.

8. Antrą kartą taikomos išlygos trukmė negali viršyti 3 metų.

9. Už Nacionalinio visuomenės sveikatos centro atliekamą prašymų leisti taikyti išlygą vertinimą ir suteikiamus leidimus taikyti išlygą imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio valstybės rinkliava.

10. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras atsisako suteikti leidimą taikyti išlygą, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

- 1) nustatoma, kad išlygos taikymas kels pavojų žmonių sveikatai;
- 2) nepateikti įrodymai, kad toje teritorijoje saugus geriamasis vanduo negali būti tiekiamas jokiais kitais priimtinais būdais;
- 3) nepateikti įrodymai, kad pirmą kartą taikomai išlygai tenkinama bent viena šio straipsnio 1 dalies 1, 2 arba 3 punkte nurodyta sąlyga, o antrą kartą taikomai išlygai – šio straipsnio 1 dalies 1 arba 2 punkte nurodytos sąlygos;

4) pasiūlyti taisomieji veiksmai nėra pagrįsti sveikatos apsaugos ministro patvirtintame Išlygų taikymo tvarkos apraše nurodytais dokumentais;

5) nesumokėta valstybės rinkliava.

11. Tiekėjai, gavę leidimą taikyti išlygą, privalo sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka:

1) informuoti vartotojus ir (arba) abonentus apie geriamojo vandens tiekimą taikant išlygą ir jos taikymo sąlygas ir prireikus teikti rekomendacijas konkrečioms gyventojų grupėms, kurioms išlygos taikymas gali kelti konkrečią riziką;

2) informuoti Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą apie priemonių vykdymo pažangą.

12. Konstatavęs, kad išlygos taikymo rodiklių ribinių verčių viršijimas yra nereikšmingas ir taisomųjų veiksmų, kurių ėmėsi tiekėjai, pakanka susidariusiai padėčiai ištaisyti per 30 dienų, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras leidžia taikyti trumpalaikę išlygą, nurodydamas tik didžiausią leistiną rodiklio ribinę vertę ir laikotarpį, kuris reikalingas rodiklio ribinei vertei atkurti bei, vadovaudamasis sveikatos apsaugos ministro patvirtintu Išlygų taikymo tvarkos aprašu, nurodo tiekėjams taikyti šio straipsnio 11 dalies 1 punkto nuostatas.

13. Jeigu per pastaruosius 12 mėnesių geriamojo vandens, tiekiamo tam tikroje teritorijoje, bet kurio geriamojo vandens rodiklio ribinės vertės buvo nesilaikoma iš viso daugiau kaip 30 dienų, šio straipsnio 12 dalies nuostatos netaikomos.

14. Išlygos netaikomos į butelius ar kitą tarą išpilstytam geriamajam vandeniui.

15. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras parengia ir kasmet atnauja duomenų rinkinį apie visus suteiktus leidimus taikyti išlygas, taip pat užtikrina, kad rinkinių duomenys būtų prieinami visuomenei, Europos Komisijai, Europos aplinkos agentūrai ir Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrui.

6 straipsnis. Valstybinė geriamojo vandens kontrolė

1. Valstybinė geriamojo vandens kontrolė apima geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo etapus (teisės aktuose nustatytą saugos ir kokybės rodiklių kontrolę, tiekėjų vykdomos geriamojo vandens stebėsenos kontrolę ir kt.).

2. Vykdydama geriamojo vandens valstybinę kontrolę, Tarnyba:

1) atlieka geriamojo vandens ruošimo procesų, įskaitant geriamojo vandens ruošimui skirtų cheminių medžiagų ir filtravimo priemonių naudojimą, kontrolę;

2) atlieka teisės aktais nustatytą geriamojo vandens saugos ir kokybės rodiklių kontrolę;

3) derina tiekėjų geriamojo vandens stebėsenos programas ir atlieka šių programų vykdymo kontrolę;

4) teikia nurodymus tiekėjams išplėsti geriamojo vandens stebėsenos metu tiriamų geriamojo vandens rodiklių skaičių ir (arba) pakeisti jų tyrimo dažnumą, kad nekiltų pavojus žmonių sveikatai.

3. Valstybinės geriamojo vandens kontrolės atlikimo tvarką ir pagal šio straipsnio 2 dalies 3 punktą geriamojo vandens tiekėjų vykdomos stebėsenos programų derinimo ir ataskaitų teikimo tvarką nustato Tarnybos direktorius.

4. Tarnybos pareigūnai, vykdydami geriamojo vandens valstybinės kontrolės funkcijas, turi teisę:

1) patekti į geriamojo vandens tiekimo, visuomeninės paskirties pastatų teritoriją, patalpas, padalinius, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonas, juos tikrinti, imti mėginius, reikalauti visų reikalingų dokumentų ir juos tikrinti, daryti jų išrašus, nuorašus ar kopijas;

2) kontroliuoti, kaip tiekėjai vykdo įstatyme ir kituose geriamojo vandens saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

5. Vykdydami šio straipsnio 4 dalyje nurodytas funkcijas, Tarnybos pareigūnai, nustatę įstatymo ar kitų geriamojo vandens srities teisės aktų reikalavimų pažeidimus, privalo imtis įstatyme nustatytų priemonių, kuriomis remiantis geriamojo vandens tiekimo veikla sustabdoma ar uždraudžiama, kad nebūtų viešai naudojamas geriamasis vanduo, keliantis pavojų žmonių sveikatai.

6. Tarnyba parengia ir kasmet atnaujina geriamojo vandens saugos ir kokybės duomenų rinkinį ir pateikia jį Europos Komisijai.

7 straipsnis. Reikalavimai medžiagoms ir gaminiams, besiliečiantiems su geriamuoju vandeniu

1. Medžiagos, kurias numatoma naudoti naujuose arba, jei atliekami remonto ar rekonstrukcijos darbai, esamuose geriamojo vandens gavybos, ruošimo, laikymo ar paskirstymo įrenginiuose ir kurios liečiasi su geriamuoju vandeniu:

- 1) nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neturi kelti pavojaus žmonių sveikatai;
- 2) neturi daryti neigiamo poveikio geriamojo vandens spalvai, kvapui ar skoniu;
- 3) neturi skatinti mikroorganizmų augimo;
- 4) neturi į vandenį išplauti daugiau teršalų, nei būtina atsižvelgiant į numatytą medžiagos paskirtį.

2. Gaminiai, pagamintiems iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų medžiagų, kuriuos numatoma naudoti naujuose arba, jei atliekami remonto ar rekonstrukcijos darbai, esamuose geriamojo vandens gavybos, ruošimo, laikymo ar paskirstymo įrenginiuose, taikomas 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas ([ES](#)) [2019/1020](#) dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama direktyva [2004/42/EB](#) ir reglamentai ([EB](#)) Nr. 765/2008 ir ([ES](#)) Nr. 305/2011.

3. Besiliečiančios su geriamuoju vandeniu Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamos ir naudojamos geriamajam vandeniui ruošti skirtos cheminės medžiagos ir filtravimo priemonės (toliau – geriamojo vandens ruošimo gaminiai) turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 1) nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neturi kelti pavojaus žmonių sveikatai;
- 2) neturi daryti neigiamo poveikio geriamojo vandens spalvai, kvapui ar skoniui;
- 3) negali atsitiktinai skatinti mikroorganizmų augimo;
- 4) negali užteršti geriamojo vandens daugiau nei būtina atsižvelgiant į numatytą paskirtį.

4. Asmenys, Lietuvos Respublikos rinkai tiekiantys ar naudojančys geriamojo vandens ruošimo gaminius, užtikrina, kad šie gaminiai atitiktų šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus ir Europos standartus, reguliuojančius jų grynumą ir kokybę.

5. Nepažeidžiant šio straipsnio 3 dalies nuostatų, biocidiniai produktai, skirti geriamajam vandeniui dezinfekuoti, turi atitikti 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento ([ES\) Nr. 528/2012](#) dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo su visais pakeitimais V priedo 5 produktų tipo produktų, naudojamų geriamajam vandeniui dezinfekuoti, nuostatas, taip pat visas kitas taikomas Europos Sąjungos ar nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių biocidinius produktus, nuostatas.

6. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba prižiūri, ar rinkai tiekiami šio straipsnio 2 dalyje nurodyti gaminiai ir šio straipsnio 3 dalyje nurodyti geriamojo vandens ruošimo gaminiai, skirti liestis su geriamuoju vandeniu, išskyrus biocidinius produktus, atitinka ne maisto produktų saugą, kokybę, ženklinimą nustatančių teisės aktų reikalavimus.

III SKYRIUS

VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ KOMPETENCIJA

8 straipsnis. Valstybės institucijų kompetencija geriamojo vandens saugos ir kokybės reguliavimo srityje

1. Sveikatos apsaugos ministerija:

- 1) formuoja valstybės politiką su geriamuoju vandeniu susijusių ligų prevencijos srityje.

2. Sveikatos apsaugos ministras:

1) nustato geriamojo vandens saugos ir indikatorinius rodiklius ir jų ribines vertes, kiek tai neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams;

2) nustato papildomų, Europos Sąjungos teisės aktuose nenustatytų, geriamojo vandens rodiklių ribines vertes, taikomas Lietuvos Respublikoje ar tam tikroje jos teritorijoje tiekėjų tiekiamam geriamajam vandeniui, jei oficialūs rizikos vertinimo duomenys rodo, kad to reikia visuomenės sveikatai apsaugoti;

3) nustato geriamojo vandens tiekimo įmonių darbuotojų sveikatos tikrinimo reikalavimus, privalomųjų higienos žinių reikalavimus ir šių žinių įgijimo tvarką;

4) nustato geriamojo vandens stebėsenos reikalavimus;

5) tvirtina Išlygų taikymo tvarkos aprašą;

6) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

3. Tarnyba:

1) atlieka valstybinę geriamojo vandens saugos ir kokybės rodiklių kontrolę;

2) nagrinėja vartotojų ir abonentų skundus dėl geriamojo vandens saugos ir kokybės;

3) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

4. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba:

1) prižiūri, ar rinkai tiekiami gaminiai, skirti liestis su geriamuoju vandeniu, išskyrus biocidinius produktus, atitinka ne maisto produktų saugą, kokybę, ženklimą nustatančių teisės aktų reikalavimus;

2) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

5. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras:

1) suteikia leidimus taikyti išlygas;

2) prižiūri tiekėjų vykdomų išlygų taikymo priemonių pažangą;

3) parengia ir kasmet atnauja duomenų rinkinį apie visus suteiktus leidimus taikyti išlygas, taip pat užtikrina, kad rinkinių duomenys būtų prieinami visuomenei, Europos Komisijai, Europos aplinkos agentūrai ir Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrui.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimus

1. Asmenys, pažeidę įstatymo 3, 4, 5 straipsnių ir 7 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytus reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 45 straipsnio nustatyta tvarka.

2. Asmenys, pažeidę įstatymo 7 straipsnio reikalavimus, susijusius su pateikiamų į rinką įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nurodytų gaminių ir 3 dalyje nurodytų geriamojo vandens ruošimo gaminių, skirtų liestis su geriamuoju vandeniu, sauga, kokybe, ženklinimu, atsako Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymo 19 straipsnio nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos
geriamojo vandens įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMAS EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAS

vartoti skirto vandens kokybės (nauja redakcija).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 1 straipsnis įsigalioja 2023 m. sausio 12 d.
2. Sveikatos apsaugos ministras iki 2023 m. sausio 11 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius iki 2023 m. sausio 11 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
4. Iki šio įstatymo įsigaliojimo suteiktos išlygos, kurios taikomos 2023 m. sausio 12 d., gali būti taikomos iki jų nustatyto termino pabaigos. Šių išlygų taikymo trukmė gali būti pratęsta vadovaujantis šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo 5 straipsnio 4 dalies nuostatomis tik tuo atveju, jeigu šios išlygos nebuvo taikytos antrą kartą.
5. Vadovaujantis iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusio Geriamojo vandens įstatymo 10 straipsnio 3 dalimi, gali būti teikiamas prašymas Europos Komisijai dėl leidimo taikyti tą pačią išlygą trečią kartą, jeigu antrą kartą išlyga buvo taikoma 2021 m. sausio 12 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas